

Крисоватий І.А.,
канд. екон. наук, доцент,
докторант кафедри підприємництва і торгівлі,
Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль

КОНЦЕПЦІЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПАРКІВ У РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

Krysovaty I.A.,
cand.sc.(econ.), assoc. prof.,
doctoral student at the department of entrepreneurship and trade,
West Ukrainian National University, Ternopil

THE CONCEPT OF INNOVATION PARKS IN THE DEVELOPMENT OF THE ECONOMY

Постановка проблеми. Нині не існує іншого шляху розвитку економіки, як зростання її потенціалу за рахунок інновацій. Екстенсивне розширення вже давно вичерпало себе, а інтенсивне використання природних ресурсів сьогодні неможливе без звернення до нових технологій, продуктів та ін., тобто до інновацій.

Для комерціалізації інновацій повинно бути створене відповідне інвестиційно-інноваційне середовище, здатне стимулювати суб'єкти підприємництва до інноваційної активності, яка нині є слабкою. Для її поживлення необхідно вирішити низку проблем в частині посилення уваги державних органів та органів місцевого самоврядування, територіальних громад, міжнародних інституцій та ін. до збільшення фінансування інноваційних проєктів, створення та розвитку інноваційних парків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання створення та функціонування інноваційних парків донині залишаються без належного законодавчо-правового та науково-практичного означення. Хоча налічується чимало науковців та представників бізнесу, які багато уваги приділяють вивченню і практичній реалізації проєктів створення технологічних, наукових та індустріальних парків. Більшість науковців, досліджуючи проблеми функціонування останніх, часто обмежуються окремими з них або й замінюють ці поняття. Зокрема, Ю.Огренич досліджувала питання ролі технологічних та індустріальних парків в залученні інвестицій в економіку України [10]; М.Вавдійчик, Т.Зубко, І.Стояненко акцентують увагу на важливості інноваційних парків у відновленні економіки України [20]; О.Коваленко зосередилась на дослідженні сутності та класифікації технологічних парків [3]; В.Командровська, М.Колесник, В.Артюхов ключовим питанням у вивченні засобів активізації інноваційної діяльності в Україні виділяють створення інноваційних парків [5]. У наукових публікаціях О.Плахотник розкриті концептуальні основи формування та функціонування індустріальних парків [19].

Разом з тим, невирішеними залишаються питання чіткого законодавчого та наукового означення сутності інноваційних парків, їх відмінності від існуючих видів інноваційних утворень та їх ролі у відбудові економіки України, що актуалізує необхідність цього дослідження.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження ролі інновацій у розвитку сучасної економіки, необхідності розширення джерел їх фінансування і, на основі вивчення законодавчого підґрунтя інноваційних утворень в Україні, формулювання концепції та змістової сутності інноваційних парків.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інноваційний вектор розвитку сьогодні є чи не єдиною можливістю економік провідних держав світу вийти на новий рівень розвитку. За умов вичерпності ресурсів, збільшення витрат на їх видобуток, існуванням екологічних проблем лише інноваційні продукти, технології тощо здатні перевернути традиційне бачення виробничо-технологічних, економічних, соціальних та інших процесів у суспільстві. Адже введений в економічну науку і практику Й.Шумпетером термін «інновація» означає «нова комбінація», яка передбачає «іншу якість засобів виробництва та досягається не шляхом дрібних поліпшень старого устаткування чи наявної організаційної схеми, а дискретно, поруч з ними через введення нових засобів виробництва та систем його організації» [18].

В Україні, на жаль, впродовж останніх років відзначалась негативна тенденція інноваційної активності підприємств та організацій. Так, впродовж 2016–2018 років інноваційно-активними підприємствами в Україні вважались 8173 підприємства, а у 2018–2020 роках – 2281 підприємство, що становить лише 27,9 % від рівня попереднього періоду [8].

З початком повномасштабної війни в Україні у лютому 2022 року відбулись суттєві зміни в економіці держави, що, безумовно, вплинуло на стан впровадження інновацій. Насамперед, це пов'язано зі значними масштабами релокації підприємств, порушенням звичного ритму їх роботи та інвестування у розвиток, у тому числі інноваційний. Однак, з початком воєнних дій українці продемонстрували унікальну здатність швидко адаптуватись до складних умов середовища, що підтверджують дані про кількість діючих суб'єктів господарювання в Україні, яких у 2022 році нараховувалось 1732576 од., а в 2023 році – 1913257 од. (приріст 10,4 %) [2].

Нові виклики, породжені війною, загострили питання активізації інноваційної складової економіки, що пов'язано з необхідністю впровадження новітніх розробок у сфері виробництва озброєння. В умовах війни технології повинні з'являться і розвиватись дуже швидко. Це також стосується технології виробництва продукції подвійного призначення, яка може використовуватись в цивільному житті. Цьому сприяє технологічний прогрес в оборонній промисловості, українські інженери у співпраці з науковцями, військовими, волонтерами виходять на передові позиції в інноваційному розвитку. Свідченням цього є дані про витрати на наукові дослідження і розробки у 2021–2023 роках (табл. 1).

Таблиця 1

Витрати на наукові дослідження і розробки за видами робіт за 2021–2023 роки

Показники	2021	2022	2023
Усього: тис. грн	20973775,2	17117836,2	21348062,6
% до попереднього року	123,2	81,6	124,7
У тому числі:			
– фундаментальні наукові дослідження, тис. грн	5163652,8	4081358,3	4424348,0
– прикладні наукові дослідження, тис. грн	4821306,2	4827588,4	6348434,0
– науково-технічні (експериментальні) розробки, тис. грн	10988816,2	8208889,5	10575280,6

Джерело: складено автором за [7]

Статистичні дані, відображені в табл. 1, свідчать про приріст сукупних витрат на наукові дослідження та розробки в Україні навіть порівняно з довоєнним 2021 роком майже на 1,2 %, в тому числі на:

- фундаментальні дослідження – зниження витрат на 14,3 %;
- прикладні наукові дослідження – зростання витрат на 31,7 %;
- науково-технічні (експериментальні) розробки – зниження витрат на 3,8 %.

Логічно, що майже на третину зросли витрати на прикладні наукові дослідження, спрямовані на розробку та виробництво новітніх видів озброєння. Так, українські науковці та виробники можуть пишатись своїми розробками, зокрема роботами «Лють», роботами-«собаками», роботами-«камікадзе», роботами-«термітами», роботом «RATEL-S», сучасними різномісними дронами, бронежилетами «RAROG» та ін. «Головна мета в них одна – замінити українських військових на «нулі» та зберегти їхнє життя... За роки війни українці розробили понад 200 видів роботів» [1].

Наглядною є інформація про кількість працівників, задіяних у виконанні наукових досліджень і розробок в Україні (табл. 2).

Таблиця 2

Кількість працівників, задіяних у виконанні наукових досліджень і розробок, за категоріями персоналу за 2021–2023 роки

Показники	2021	2022	2023
Усього, осіб	68808	53221	58567
% до попереднього року	87,3	77,3	110,0
У тому числі:			
– дослідники, осіб	44615	36084	38845
– техніки, осіб	5889	5020	4542
– допоміжний персонал, осіб	18304	12117	15180

Джерело: складено автором за [9]

Зростання числа працівників сфери наукових досліджень і розробок пов'язане саме з нинішніми потребами фронту та всієї економіки країни та необхідністю посилити роль інноваційної складової у її розвитку.

Якщо звернутись до питання джерел фінансування інноваційної діяльності, то очевидним є переважання частки приватних інвестицій в інноваційну діяльність промислових підприємств (рис. 1).

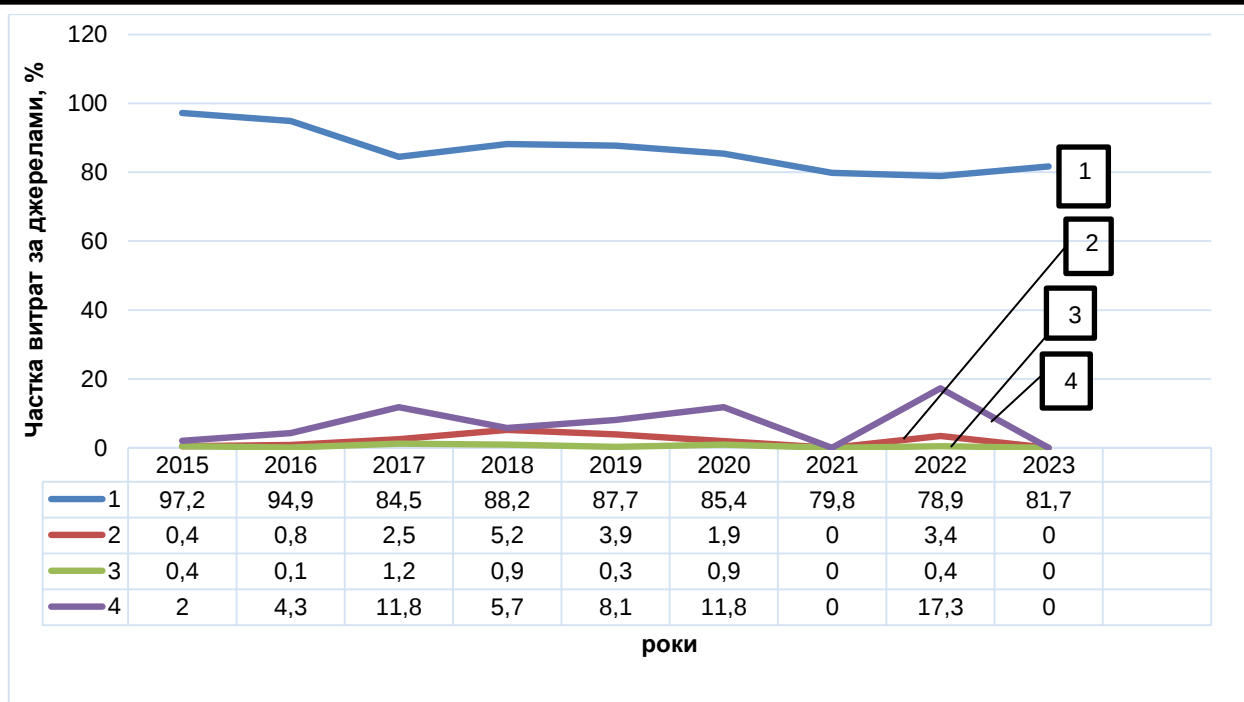

Рис. 1. Витрати на інновації промислових підприємств за джерелами фінансування

Джерело: складено автором за [6]

На рис. 1 лінія 1 демонструє питому вагу власних коштів підприємств у фінансуванні інновацій; як бачимо, вони є переважаючими у процесі створення та впровадження інноваційних розробок у промислове виробництво: у 2015 році ця частка становила 97,2 %, а згодом з певними коливаннями у 2023 році досягла рівня 81,7 %, що відображає тенденцію практично до тотального фінансування інновацій за рахунок приватних інвестиційних ресурсів підприємствами різних форм власності та розмірів.

Лінія 2 відображає частку витрат на інновації промислових підприємств за рахунок державного бюджету. Ця частка залишається вкрай мізерною і в «найуспішнішому» 2018 році вона досягла 5,2 %, що ілюструє плачевний стан в Україні в частині фінансування державою інноваційних розробок. Дані за 2021 та 2023 роки не оприлюднені.

Лінія 3 ілюструє дуже низький відсоток зарубіжних інвестицій у вітчизняні інновації: частка коштів інвесторів-нерезидентів у 2017 році досягла максимуму, який зафіксований на рівні аж 1,2 % сукупних витрат на інвестиції промислових підприємств України.

Лінія 4 відображає найбільш «сучасні» актуальні джерела фінансування інновацій, частка яких набирає обертів впродовж зазначеного періоду. У 2022 році зазначені вище потреби в технічних інноваціях для оборонної промисловості дозволили досягнути позначки 17,3 % сукупних витрат на інновації промислових підприємств. Ці джерела фінансування належать до «інших»; серед них можна виділити такі:

1. Комерційні банки, які фінансують інноваційні проєкти шляхом кредитування або передачі майна в лізинг. Кредитна політика комерційних банків спрямована на банківське обслуговування інноваційної діяльності підприємств. Банки спроможні мобілізувати ресурси для фінансування інноваційних проєктів, в тому числі здійснюють часткове фінансування інноваційних розробок, їх просування на ринок, але розраховують на одержання економічної вигоди за рахунок спільного володіння патентами на профінансовані ними розробки.

2. Венчурні фонди, які вкладають капітал і виступають фактичними замовниками майбутніх успішних інноваційних розробок. Часто венчурні фонди стають співвласниками новоствореної фірми, яка розробляє та впроваджує інновації.

3. Бізнес-інкубатори, які є організаціями, що надають потенційним розробникам-новаторам спеціальні приміщення, майно, обладнання, найчастіше малим і середнім підприємствам-початківцям, для набуття ними певної фінансової самостійності та активної діяльності на ринку інновацій.

4. Бізнес-ангели, якими є приватні інвестори, охочі фінансувати інноваційні проєкти на стадії створення підприємства. Такі інвестори розраховують на повернення власних вкладень та участь в капіталі новоствореного підприємства через володіння частиною акцій.

5. Краудфандинг передбачає залучення інвесторів на спеціальних Інтернет-майданчиках з метою підтримки інноваційних ідей, їх розробників та проєктів. Краудфандинг є джерелом залучення безповоротних інвестицій в інноваційні проєкти, але має суттєвий недолік: для реалізації проєкту має

бути акумульована вся необхідна сума, в іншому випадку зібрані кошти повертаються інвесторам. Також краудфандинг вирізняється прозорістю механізму використання залучених коштів [4].

6. Гранти на інноваційні проекти передбачають фінансування технічних, соціальних, екологічних та інших інноваційних проектів в рамках внутрішніх та міжнародних програм, які охоплюють різні напрями: охорона здоров'я; культура, творчість, інклюзивне суспільство; сільське господарство; природні ресурси; біоекономіка; продовольство та ін.

Відповідно до чинного законодавства України, джерелами фінансування інноваційної діяльності можуть бути кошти: державного бюджету України; місцевих бюджетів і бюджету АР Крим; «власні кошти спеціалізованих державних і комунальних інноваційних фінансово-кредитних установ; власні чи запозичені кошти суб'єктів інноваційної діяльності; інвестиції будь-яких фізичних і юридичних осіб; інші джерела, не заборонені законодавством України» [13]. Зазначені нами джерела фінансування інновацій промислових підприємств України жодним чином не суперечать визначенням на законодавчому рівні.

Слабка інноваційна активність українських підприємств, актуальні та нагальні потреби оборонного сектору економіки та недостатнє фінансування інновацій має місце, почасти, через недостатню увагу державних органів та органів місцевого самоврядування, територіальних громад та й самого бізнес-середовища до питань активізації інноваційного розвитку. В інноваційному середовищі спостерігається відсутність дієвих механізмів комерціалізації наукових розробок, ефективної комунікації між учасниками інноваційно-інвестиційного процесу в особі державних законотворчих та центральних виконавчих органів влади, місцевого самоврядування та розробниками і науковцями, що беруть участь у створенні новинок. Саме це виводить в авангард економічного розвитку держави потребу у створенні та розвитку інноваційних парків.

Зміст поняття «інноваційний парк» був тривалий час розмитим і чітко не визначеним. Існувало чимало його трактувань, зокрема, М. Вавдійчик, Т. Зубко, І. Стояненко повністю змішують поняття «технологічний парк», «індустріальний парк», «інноваційний парк», замінюючи поняття без урахування їх специфічних ознак і характеристик [20]. Аналогічно, О. Плахотнік, акцентуючи увагу на важливості інноваційного розвитку економіки України, звертається до сутності виключно індустріальних парків, причому змішуючи поняття «технопаркової інфраструктури» та «індустріального парку» [19].

В. Командровська вже розрізняє інноваційні та наукові парки, визначаючи їх спільні риси та принципи відмінності [5]. Ю. Огренич концентрує увагу на тому, що технологічні та індустріальні парки є «найбільшими осередками для активізації інноваційного розвитку, а також відіграють вагомий роль у залученні інвестицій» [10]. Лише О. Харлан зазначає, що до інноваційних умовно можна віднести «три категорії парків: індустріальні, технологічні та наукові» [17].

У проекті Закону України «Про інноваційні парки» від 11.08.2022 р. № 7658 визначено, що «інноваційний парк – юридична особа, група юридичних осіб або господарське об'єднання, що створюється з метою розвитку науково-технічної та/або інноваційної діяльності, використання наявного наукового та/або інноваційного потенціалу, матеріально-технічної бази для комерціалізації наукового, науково-технічного (прикладного) результату, впровадження інновацій» [12]. Цей проект розроблений Міністерством освіти і науки України задля визначення організаційно-правових засад створення та функціонування інноваційних парків в Україні з метою забезпечення інноваційного вектору розвитку її економіки. Основна мета законопроекту – визначення правових рамок та організаційних важелів сприяння розвитку інноваційної інфраструктури в Україні та врегулювання функціонування інноваційних парків.

Однак, проект закону також містить деяке заміщення понять. Зокрема у ст. 6, де йдеться про організаційно-правові форми інноваційного парку, зазначено, що видами інноваційного парку є науковий парк, технологічний парк та юридична особа (група юридичних осіб, господарське об'єднання), «що створюється з метою розвитку науково-технічної та/або інноваційної діяльності, використання наявного наукового та/або інноваційного потенціалу, матеріально-технічної бази для комерціалізації наукового, науково-технічного (прикладного) результату, реалізації інноваційного продукту та/або інноваційної продукції, впровадження інновацій» [12]. Під «юридичною особою», виходячи з даного трактування, варто розуміти структуру, яка має на меті, серед іншого, виробництво та реалізацію результатів «науково-дослідної і (або) дослідно-конструкторської розробки» [13], нових конкурентоздатних товарів (послуг).

Разом з тим, Закон України «Про індустріальні парки» (2012) визначає їх як «...облаштована відповідною інфраструктурою територія» [11], на якій учасники можуть здійснювати господарську діяльність з виробництва продукції переробної промисловості..., а також науково-технічну та інші види діяльності, не заборонені чинним законодавством України. Також, в Законі України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків» (1999, ред. 05.12.2012 р.) у ст. 1 визначено, що «технологічний парк (технопарк) – юридична особа або група юридичних осіб..., що діють...з метою...виробничого впровадження наукоємних розробок, високих технологій та забезпечення промислового випуску конкурентоспроможної на світовому ринку продукції» [15]. Тобто, технопарки покликані забезпечити «відтворення повного життєвого циклу інновацій: дослідження – розробка –

упровадження – масовий промисловий випуск наукоємної високотехнологічної конкурентоспроможної... продукції» [16].

Окремим законом регулюється процес створення та функціонування наукових парків в Україні. Так, Законом України «Про наукові парки» (2009) у ст. 1 визначено, що науковий парк є юридичною особою, створеною у формі господарського товариства, «яке повинно мати у складі учасників не менше одного закладу вищої освіти та/або наукової установи» [14]. Основна мета створення наукового парку, зазначена у ст. 3 закону, полягає у «розвитку науково-технічної та інноваційної діяльності у закладі вищої освіти та/або науковій установі, ефективного та раціонального використання наявного наукового потенціалу, матеріально-технічної бази для створення та комерціалізації результатів науково-технічної діяльності і їх впровадження на вітчизняному та закордонному ринках» [14].

Таким чином, виходячи з наведених офіційних трактувань, найбільш ємним («найширшим») поняттям з точки зору мети створення та обсягу й змісту поставлених завдань є інноваційний парк, який охоплює усі послідовні ланки єдиного ланцюга «наука – науково-дослідні розробки – інновації – впровадження інновацій – промисловий випуск конкурентоспроможної інноваційної продукції – реалізація продукції» та характеризується наявністю відповідної наукової, матеріально-технічної, інформаційно-комунікаційної, транспортної, соціальної, інвестиційної та інших видів інфраструктури. Хоча, дискусійними залишаються питання «розмитості» та повторюваності у трактуванні понять та змісту наукових, технологічних та індустріальних парків, що породжує необхідність виокремлення та чіткого означення концепції інноваційного парку.

На нашу думку, концепція інноваційного парку полягає у створенні умов для продукування високотехнологічних ідей, стартапів, різних видів бізнесу на основі ефективних комунікацій між науково-дослідними, підприємницькими та фінансовими установами, представниками ІТ-сфери, транспортної інфраструктури, сфери освіти, послуг, відпочинку, проживання та ін. Інноваційний парк за своєю сутністю має відображати взаємодію між елементами своєрідної екосистеми підприємництва в рамках організаційно оформленої локації для розвитку інноваційного високотехнологічного бізнесу всередині урбаністичних утворень різного масштабу.

Отже, виходячи з викладеного, інноваційний парк за своєю сутністю та змістовим наповненням можемо визначити як інституційну платформу міжсуб'єктної співпраці для забезпечення модернізації інноваційної інфраструктури, комерціалізації результатів наукових досліджень, цифровізації та екологічно-збалансованого розвитку, яка, поживляючи інноваційну активність підприємств, позитивно впливає на урбаністику.

Висновки з проведеного дослідження. Розвиток економіки сьогодні ґрунтується на інноваціях, для комерціалізації яких необхідне відповідне інвестиційно-інноваційне середовище. Слабка інноваційна активність підприємницьких структур в Україні та недостатнє фінансування інновацій пов'язане з недостатньою увагою державних та місцевих органів влади, територіальних громад та й самого бізнесу до питань активізації інноваційного розвитку, налагодження активної комунікації між ними та науковцями і розробниками новинок. Це породжує необхідність створення та розвитку інноваційних парків. На основі короткого аналізу законодавчої бази функціонування в Україні наукових, технологічних, індустріальних та інноваційних парків сформульована власна концепція інноваційного парку та його змістового наповнення.

Подальшого дослідження потребують питання ідентифікації ознак, принципів побудови, функцій та класифікації інноваційних утворень в Україні, їх впливу на інноваційний поступ економіки держави.

Література

1. Ведуть бій, мінують, евакуюють... *Радіо Свобода*. URL: <https://www.facebook.com/share/r/8ZHENP9ECUddeNQb/> (дата звернення: 11.08.2024).
2. Діяльність підприємств. Кількість діючих суб'єктів господарювання за видами економічної діяльності у 2010-2023 роках. *Офіційний сайт Державної служби статистики України*. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2012/fin/osp/ksg/ksg_u/arch_ksg_u.htm (дата звернення: 11.08.2024).
3. Коваленко О. В. Технологічні парки: сутність, класифікація. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 38. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-38-18>.
4. Колодяжна І. В., Борблік К. Є. Джерела фінансування інноваційної діяльності підприємств України. *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. 9. С. 448-453. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/9_ukr/77.pdf (дата звернення: 11.08.2024).
5. Командровська В. Є., Колесник М. В., Артюхов В. І. Інноваційні парки як засіб активізації інноваційної діяльності в Україні. *Причорноморські економічні студії*. 2018. Вип. 36(1). С. 56-59. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2018_36%281%29_14 (дата звернення: 11.08.2024).

6. Наука, технології та інновації. Витрати на інновації промислових підприємств за джерелами фінансування (2000-2023). *Офіційний сайт Державної служби статистики України*. URL: https://ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/ni.htm (дата звернення: 11.08.2024).
7. Наука, технології та інновації. Витрати на наукові дослідження і розробки за видами робіт за секторами діяльності за 2021-2023 роки. *Офіційний сайт Державної служби статистики України*. URL: https://ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/ni.htm (дата звернення: 11.08.2024).
8. Наука, технології та інновації. Кількість інноваційно активних підприємств за видами економічної діяльності (2016-2018, 2018-2020). *Офіційний сайт Державної служби статистики України*. URL: https://ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/ni.htm (дата звернення: 11.08.2024).
9. Наука, технології та інновації. Кількість працівників, задіяних у виконанні наукових досліджень і розробок, за категоріями персоналу за видами економічної діяльності за 2021-2023 роки. *Офіційний сайт Державної служби статистики України*. URL: https://ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/ni.htm (дата звернення: 11.08.2024).
10. Огренич Ю. О., Кармазіна В. С. Роль технологічних та індустріальних парків у забезпеченні інноваційної діяльності підприємств і залученні інвестицій в економіку України. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2023. Вип. 16. С. 147-158. DOI: <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2023.16.20>.
11. Про індустріальні парки : Закон України №5018-VI від 12.06.2012 р. (ред. 17.09.2023 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5018-17#Text> (дата звернення: 11.08.2024).
12. Про інноваційні парки : проект Закону України № 7658 від 11.08.2022 р. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/pubFile/1436423> (дата звернення: 11.08.2024).
13. Про інноваційну діяльність : Закон України № 40-IV від 04.07.2002 року (поточна редакція 31.03.2023 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text> (дата звернення: 11.08.2024).
14. Про наукові парки : Закон України №1563-VI від 25.06.2009 р. (ред. 12.04.2022 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1563-17#Text> (дата звернення: 11.08.2024).
15. Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків : Закон України №991-XIV від 16.07.1999 р. (ред. 05.12.2012 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/991-14#Text> (дата звернення: 11.08.2024).
16. Технологічні парки. URL: <https://mon.gov.ua/nauka/innovatsiyna-diyalnist-ta-transfer-tekhnologiy/tekhnologichni-parki> (дата звернення: 11.08.2024).
17. Харлан О. І., Салюк О. Ю., Голуб В. О. Інноваційні парки: світовий досвід та Україна. *Sciences of Europe*. 2021. № 71. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/innovatsiyni-parki-svitoviy-dosvid-ta-ukrayina> (дата звернення: 11.08.2024).
18. Шумпетер Й. А. Теорія економічного розвитку. Дослідження прибутків, капіталу, кредиту, відсотка та економічного циклу / пер. з англ. В. Старка. 2-е вид., доп. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2014. 246 с.
19. Plakhotnik O. O. Conceptual foundations for the formation and functioning of industrial parks. *Економічний вісник Дніпровського державного технічного університету*. 2021. № 2(3). Т. 1. С. 14-23. DOI: [https://doi.org/10.31319/2709-2879.2021iss2\(3\)](https://doi.org/10.31319/2709-2879.2021iss2(3)).
20. Vavdiichyk I. M., Zubko T. L., Stoianenko I. V. Innovation parks as a direction of rebuilding of Ukraine's economy in global area. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. № 8. С. 20-25. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/investplan/article/view/3570/3605> (дата звернення: 11.08.2024).

References

1. "They are fighting, mining, evacuating...", *Radio Svoboda*, available at: <https://www.facebook.com/share/r/8ZHEnP9ECUddeNQb/> (access date August 11, 2024).
2. The State Statistics Service of Ukraine (2024), "Activities of enterprises. The number of active economic entities by types of economic activity in 2010-2023", available at: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2012/fin/osp/ksg/ksg_u/arch_ksg_u.htm (access date August 11, 2024).
3. Kovalenko, O.V. (2022), "Technology parks: essence, classification", *Ekonomika ta suspilstvo*, Iss. 38, DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-38-18>.
4. Kolodiazna, I.V. and Borblik, K.Ye. (2017), "Sources of financing of innovative activity of enterprises of Ukraine", *Ekonomika i suspilstvo*, Iss. 9, pp. 448-453, available at: https://economyandsociety.in.ua/journals/9_ukr/77.pdf (access date August 10, 2024).
5. Komandrovskaya, V.Ye., Kolesnyk, M.V. and Artiukhov, V.I. (2018), "Innovation parks as the means of stimulating innovation activity in Ukraine", *Prychornomorski ekonomichni studii*, Iss. 36(1), pp. 56-59, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2018_36%281%29__14 (access date August 11, 2024).
6. The State Statistics Service of Ukraine (2024), "Science, technology and innovation. Expenditures on innovations of industrial enterprises by sources of financing (2000-2023)", available at: https://ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/ni.htm (access date August 11, 2024).

7. The State Statistics Service of Ukraine (2024), "Science, technology and innovation. Expenditures on scientific research and development by types of work by sectors of activity for 2021-2023", available at: https://ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/ni.htm (access date August 11, 2024).
8. The State Statistics Service of Ukraine (2021), "Science, technology and innovation. Number of innovatively active enterprises by types of economic activity (2016-2018, 2018-2020)", available at: https://ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/ni.htm (access date August 11, 2024).
9. The State Statistics Service of Ukraine (2024), "Science, technology and innovation. The number of employees involved in scientific research and development, by categories of personnel by types of economic activity for 2021-2023", available at: https://ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/ni.htm (access date August 11, 2024).
10. Ohrenych, Yu.O. and Karmazina, V.S. (2023), "The role of technological and industrial parks in ensuring the innovative activity of enterprises and attracting investments to the economy of Ukraine", *Tavriiskyi naukovyi visnyk. Seriya: Ekonomika*, Iss. 16, pp. 147-158, DOI: <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2023.16.20>.
11. The Verkhovna Rada of Ukraine (2012), The Law of Ukraine "On industrial parks" dated 12.06.2012 no. 5018-VI (edition 17.09.2023), available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5018-17#Text> (access date August 11, 2024).
12. The Verkhovna Rada of Ukraine (2022), The draft of the Law of Ukraine "On innovation parks" dated 11.08.2022 no. 765, available at: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/pubFile/1436423> (access date August 11, 2024).
13. The Verkhovna Rada of Ukraine (2023), The Law of Ukraine "On innovative activity" dated 04.07.2002 no. 40-IV (edition 31.03.2023), available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text> (access date August 11, 2024).
14. The Verkhovna Rada of Ukraine (2022), The Law of Ukraine "On the science parks" dated 25.06.2009 no. 1563-VI (edition 12.04.2022), available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1563-17#Text> (access date August 11, 2024).
15. The Verkhovna Rada of Ukraine (2012), The Law of Ukraine "On the special regime of innovation activities of technology parks" dated 16.07.1999 no. 991-XIV (edition 05.12.2012), available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/991-14#Text> (access date August 11, 2024).
16. "Technological parks", available at: <https://mon.gov.ua/nauka/innovatsiyna-diyalnist-ta-transfer-tekhnologiy/tekhnologichni-parki> (access date August 11, 2024).
17. Kharlan, O.I., Saliuk, O.Yu. and Golub, V.O. (2021), "Innovation parks: world experience and Ukraine", *Sciences of Europe*, no. 71, available at: <https://cyberleninka.ru/article/n/innovatsiyni-parki-svitoviy-dosvid-ta-ukrayina> (access date August 11, 2024).
18. Shumpeter, J.A. (2011), *Teoriia ekonomichnoho rozvytku. Doslidzhennia prybutkiv, kapitalu, kredytu, vidgotka ta ekonomichnoho tsyклу* [The Theory of Economic Development: An Inquiry Into Profits, Capital, Credit, Interest, and the Business Cycle], trans. by English V. Starka, 2nd ed., add., Vydavnychiy dim "Kyievo-Mohylianska akademiia", Kyiv, Ukraine, 246 p.
19. Plakhotnik, O.O. (2021), "Conceptual foundations for the formation and functioning of industrial parks", *Ekonomichniy visnyk Dniprovskoho derzhavnoho tekhnichnoho universytetu*, no. 2(3), Vol. 1, pp. 14-23, DOI: [https://doi.org/10.31319/2709-2879.2021iss2\(3\)](https://doi.org/10.31319/2709-2879.2021iss2(3)).
20. Vavdiichyk, I.M., Zubko, T.L. and Stoianenko, I.V. (2024), "Innovation parks as a direction of rebuilding of Ukraine's economy in global area", *Investytsii: praktyka ta dosvid*, no. 8, pp. 20-25, available at: <https://www.nayka.com.ua/index.php/investplan/article/view/3570/3605> (access date August 11, 2024).

Крисоватий І.А.

КОНЦЕПЦІЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПАРКІВ У РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

Мета. Дослідження ролі інновацій у розвитку сучасної економіки, необхідності розширення джерел їх фінансування і, на основі вивчення законодавчого підґрунтя інноваційних утворень в Україні, формулювання концепції та змістової сутності інноваційних парків.

Методика дослідження. Для досягнення поставленої мети використовувались такі методи дослідження: аналізу та синтезу, абстрактно-логічний – для характеристики стану інноваційної активності підприємницького сектору України, обґрунтування необхідності створення відповідного інвестиційно-інноваційного середовища для комерціалізації інновацій; монографічний та порівняльний – для вивчення існуючої законодавчо-правової підґрунтя створення та функціонування наукових, технологічних, індустріальних, інноваційних парків в Україні, виявлення їх особливостей; графічний – для візуалізації результатів дослідження.

Результати дослідження. Обґрунтовано необхідність активізації інноваційної активності суб'єктів підприємництва як єдиного ефективного шляху розвитку економіки в сучасних умовах. Констатовано факт низької інноваційної активності українських підприємств через недостатнє фінансування інновацій, відсутність належної уваги до існуючої проблеми з боку державних органів та органів місцевого самоврядування; дієвих механізмів комерціалізації наукових розробок та ін.

Ідентифіковано поживавлення з початком воєнних дій в Україні інноваційної активності підприємств оборонного сектору економіки як одного з найбільш високотехнологічних. Охарактеризовані джерела фінансування інновацій, їх особливості та умови використання. Обґрунтована необхідність створення та розвитку інноваційних парків в Україні для налагодження ефективної комунікації між учасниками інноваційно-інвестиційного процесу. Розглянуті найновіші підходи до тлумачення понять різних інноваційних утворень (парків) в Україні, проаналізоване законодавче трактування кожного з них, виявлено низку дискусійних питань у ньому. Сформульована власна концепція інноваційного парку, його змістове наповнення та роль у розвитку економіки.

Наукова новизна результатів дослідження. На основі аналізу законодавчої бази функціонування в Україні наукових, технологічних, індустріальних та інноваційних парків сформульована власна концепція інноваційного парку, наведене авторське визначення його змістового наповнення.

Практична значущість результатів дослідження. Сформульована концепція інноваційного парку, означення його сутності може мати практичне значення в частині активізації інноваційної діяльності підприємств, виробництва високотехнологічної інноваційної продукції, розвитку інноваційного підприємництва та позитивного впливу на урбаністику.

Ключові слова: інновація, інноваційна діяльність, розвиток економіки, інвестиції, інноваційний парк, науковий парк, технологічний парк, індустріальний парк, інноваційна активність, інноваційна продукція, концепція інноваційного парку, міжсуб'єктна співпраця, інституційна платформа.

Krysovaty I.A.

THE CONCEPT OF INNOVATION PARKS IN THE DEVELOPMENT OF THE ECONOMY

Purpose. The aim of the article is to study the role of innovations in the development of the modern economy, the need to expand sources of their financing and, based on the study of the legislative basis of innovative entities in Ukraine, the formulation of the concept and substantive essence of innovation parks.

Methodology of research. The following research methods were used to achieve the goal: analysis and synthesis, abstract and logical – to characterize the state of innovative activity of the entrepreneurial sector of Ukraine, substantiating the need to create a suitable investment and innovation environment for the commercialization of innovations; monographic and comparative – for studying the existing legislative and legal basis for the creation and functioning of scientific, technological, industrial, and innovation parks in Ukraine, identifying their features; graphic – for visualization of research results.

Findings. The need to intensify the innovative activity of business entities as the only effective way of economic development in modern conditions is substantiated. The fact of low innovative activity of Ukrainian enterprises due to insufficient financing of innovations, lack of due attention to the existing problem on the part of state bodies and local self-government bodies, effective mechanisms of commercialization of scientific developments, etc. was established. With the beginning of hostilities, the revitalization of the innovative activity of enterprises in the defence sector of the economy as one of the most high-tech has been identified in Ukraine. The sources of financing innovations, their features and conditions of use are characterized. The need for the creation and development of innovation parks in Ukraine to establish effective communication between the participants of the innovation and investment process is substantiated. The latest approaches to the interpretation of the concepts of various innovative entities (parks) in Ukraine were considered, the legislative interpretation of each of them was analysed, and a number of debatable issues were revealed in it. The own concept of the innovation park, its content and role in the development of the economy was formulated.

Originality. On the basis of the analysis of the legislative basis of the functioning of scientific, technological, industrial and innovation parks in Ukraine, the own concept of the innovation park is formulated, and the author's definition of its content is given.

Practical value. The formulated concept of the innovation park, the definition of its essence can be of practical importance in terms of intensification of the innovative activities of enterprises, the production of high-tech innovative products, the development of innovative entrepreneurship and a positive impact on urbanism.

Key words: innovation, innovative activity, economic development, investment, innovation park, science park, technology park, industrial park, innovation activity, innovative products, concept of innovation park, inter-subject cooperation, institutional platform.